

ΖΗΤΗΜΑ 1. Έστω ότι θεωρούμε τη γλώσσα της προτασιακής λογικής (στην πολωνική γραφή) που περιέχει ως σύμβολα προτασιακών συνδέσμων μόνον τα $\neg$ και $\rightarrow$. Δώστε τον επαγωγικό ορισμό των προτασιακών τύπων στην πολωνική γραφή σ' αυτή τη γλώσσα.

Λέμε ότι οι εκφράσεις φ και ψ , της ως άνω γλώσσας, είναι *συμβιβαστές* όταν είτε $\varphi \equiv \psi$ ή η μία είναι αρχικό μέρος της άλλης. Αποδείξτε με επαγωγή στον αριθμό των συμβόλων ότι αν $\varphi_1, \varphi_2, \dots, \varphi_n, \psi_1, \psi_2, \dots, \psi_n$ είναι προτασιακοί τύποι και οι εκφράσεις $\varphi_1\varphi_2 \dots \varphi_n$ και $\psi_1\psi_2 \dots \psi_n$ είναι συμβιβαστές, τότε $\varphi_i \equiv \psi_i$ για κάθε $i \leq n$. [Υπόδειξη: αποδείξτε πρώτα ότι $\varphi_1 \equiv \psi_1$]. Ακολούθως χρησιμοποιώντας το πιο πάνω αποδείξτε το θεώρημα της μοναδικής αναγνωσιμότητας για την ως άνω γλώσσα.

ΖΗΤΗΜΑ 2. Να αποδειχθεί, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο των tableaux, ότι ο προτασιακός τύπος $((\phi \rightarrow \psi) \rightarrow \phi) \rightarrow \phi$ είναι ταυτολογία. Με δεδομένο ότι κάθε σύνολο Hintikka προσημασμένων τύπων είναι ικανοποιήσιμο να εξηγήστε γιατί κάθε σύνολο προσημασμένων τύπων Λ που δεν είναι ικανοποιήσιμο έχει ένα κλειστό σημασιολογικό tableau.

Έστω ϕ προτασιακός τύπος. Μπορούμε χρησιμοποιώντας το σύστημα ακολουθητικών του Gentzen να βρούμε τη συζευκτική κανονική μορφή του ϕ ; Να περιγράψετε τη διαδικασία και να αποδείξετε ότι είναι σωστή.

ΖΗΤΗΜΑ 3. Ορίστε τι σημαίνει $\Sigma \models \phi$ στον κατηγορηματικό λογισμό. Τι σημαίνει ότι το Σ είναι ικανοποιήσιμο; Αν το Σ δεν είναι ικανοποιήσιμο για ποια ϕ έχουμε ότι $\Sigma \models \phi$;

Ως γνωστόν $\Sigma \vdash \phi$ σημαίνει ότι το ϕ είναι θεώρημα της θεωρίας Σ . Διατυπώστε το θεώρημα της ορθότητας και πληρότητας για τον κατηγορηματικό λογισμό.

Διατυπώστε το θεώρημα της συμπάγειας. Αποδείξτε το θεώρημα της συμπάγειας χρησιμοποιώντας μόνον το θεώρημα της ορθότητας και πληρότητας.

ΖΗΤΗΜΑ 4. Πότε μια μεταβλητή είναι δεσμευμένη και πότε ελεύθερη; Πότε η μεταβλητή x είναι αντικαταστάσιμη από τον όρο t στον τύπο ϕ ; Δώστε το παράδειγμα ενός t και ενός ϕ ώστε η x να μην είναι αντικαταστάσιμη από τον όρο t στον τύπο ϕ και ο τύπος $\forall x\phi \rightarrow \phi(t)$ να μην είναι έγκυρος (αποδείξτε τη μη εγκυρότητα). Επίσης αποδείξτε την ύπαρξη ενός μη έγκυρου τύπου της μορφής $\forall x(\phi \rightarrow \psi) \rightarrow (\phi \rightarrow \forall x\psi)$ όπου x είναι ελεύθερη στον ϕ .

Όλα τα θέματα είναι ισοδύναμα. Διάρκεια εξέτασης 2.30 ώρες.

Καλή Επιτυχία!